

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Guàrdia, 14, pral. - BARCELONA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, en fer la pàtria digna?

GABRIEL ALOMAR

ESTAT DE PAU

S'ha aixecat l'estat de guerra proclamat en 13 de setembre de 1923 i entrem oficialment a un estat de pau. No sabem si ens adonarem gaire de aquest canvi de nom de la vida excepcional que vivim. Més, malgrat ens interressi moltíssim que el nom faci la cosa i que poguem constatar que van restablir-se efectivament les normes constitucionals, com més clara s'ofereixi aquesta realitat, més voldrem insistir en afirmar la necessitat que tenim d'imposar-nos nosaltres mateixos unes normes de llibertat i de respecte que ens donguin la força i l'autoritat necessàries per a sobreposar-nos a tota coacció o anormalitat externa. Quanta més llibertat respirem, quanta més llibertat podem gaudir, més ens hem de convèncer de que la llibertat és, per damunt de tot, una força pròpia, íntima i espiritual que està per damunt de tota contingència.

Es diu que els estats d'excepció donen lloc a conèixer la virtualitat de les opinions col·lectives i que tot el que sobreviu la pressió que pugui fer-se contra les idees demostra per aquest fet la raó de la seva existència i la bondat de la seva causa. Potser valdria més subvertir els arguments i dir que tot el que resisteix el lliure examen i que, apel·lant a un estat de consciència normal i reposat, s'aferra a la vida i prospera i s'exten, és allò el que porta els gèrmens veritables de raó i triomfarà finalment malgrat topi algun dia amb una violenta reacció de les forces adverses. No podem depositar molta confiança en les exacerbacions mòrbides que es creen a l'ombra de un règim excepcional. Quan retorna l'estat de pau i les opinions poden novament manifestar-se, molts d'aquests pseudestats d'opinió queden fàcilment volatitzats.

Hem dit i repetim que tenim interès en fer obra sèria i de durada i considerem la més urgent i més trascendental la de ajudar eficaçment a la producció de una consciència col·lectiva que ens capaciti suficientment per a viure amb tota plenitud i sense ulteriors perills una vida civil i digna. Potser perquè és la feina més elemental serà aquesta la més difícil. Però considerem absurde i temerari anar més enllà quan encara la major part d'aquest poble que coneixem i d'aquesta massa obrera que no es vol donar a conèixer no té una clara noció del que és la vida normal i permanent dels pobles civilitzats.

Caldria en primer terme arribar a fer entendre a cada home que ell és un membre de col·lectivitat i que té el deure d'interessar-se per tota cosa que a la col·lectivitat afecta. Quan aquest home forma part de la classe desposseïda i per manca de gaubances materials ha pogut cuidar més el seu esperit, quan aquest home és una esperança per aquesta societat exhausta, cal que redobli les manifestacions del seu interès per les coses col·lectives. No pot produir-se cap fet que no li interressi i menys aquests fets que es desenrotllen en l'ample òrbita de ço que s'anomena la política. Des del més modest pressupost municipal a la més vasta combinació econòmica, des del petit assumpte de policia a la més transcendental qüestió diplomàtica, l'home que vol dirigir el pervindre té el deure manifest de registrar i estudiar tots els esdeveniments, treure la lliçó de cada un i formar criteri propi en cada cas.

Fins ara res d'això ha succeït a Catalunya. Els nostres obrers absents i indiferents al problema que més els atanyen han sigut l'element incivil per excel·lència i llur cooperació en les funcions col·lectives ha anat senyalada per una total ignorància del que representa l'esperit de classe i la missió revolucionària del proletariat. En un règim excepcional com el que disfrutem hi ha la ventatja de que queda dissimulada aquesta absurda abstenció de la cosa pública de les nostres classes productores. Però si les llibertats es restableixen, si venen les consultes a l'opinió, aleshores serà dolorós veure que no hem avançat un pas en el camí ascensional del governament col·lectiu, de l'auto-decisió del poble.

Nosaltres preveiem que l'època de pau oficial que s'inaugura serà, com l'època de l'estat de guerra, període fecund d'activitats reaccionàries. No sabem si els nostres companys sabran desbalançar aquest pes que volen llençar damunt l'història els deshauciats de la fortuna. Ens aconsola, però, la certesa de que la naturalesa no afavoreix el retrocés, ni li plau produir aborts sovinters. Quan la primavera somriu el més probable és veure la fulla i la flor i... després el fruit. Per això, malgrat la trista experiència viscuda, encara som optimistes i confiem amb que la llum devallarà entre nosaltres.

Els còdex de la Nova Rússia

Per primera vegada ha aparegut traduït a una llengua occidental un recull de codificació russa. Les lleis de l'època zarista no estaven totalment codificades i la seva dispersió en publicacions i butlletins oficials havia impossibilitat tot intent de traducció completa amb un corpus ordenat. Així és que el primer volum dedicat per la *Bibliothèque de l'Institut de Droit comparé de Lyon*, als *Codes de la Russie Soviétique* (1) és el primer contacte extens que prenem amb la legislació del orient europeu excepte amb referència a la legislació del treball ja coneguda) precisament en el moment en que aquesta ha experimentat una tal modificació que ha passat a ésser de una nova legislació arcaica i estretament nacional que era, una legislació moderníssima i universalista.

La gestació d'aquests còdex és sumament interessant. La primera revolució russa (març-octubre de 1917) ja va introduir en el dret rus una profunda modificació al decretar la igualtat civil i política de tots els ciutadans sense distinció de sexe, classe, raça o religió, però el curt i mogut temps de durada del govern Kerensky no va permetre fer una codificació d'aquesta legislació incipient. De 1917 a 1921 l'obra a la vegada de destrucció i creació del règim soviètic va traduir-se en un nombre incalculable de decrets que la relativa durada del nou règim ha permès agrupar en un recull de còdexs aparegut en 1922 i que en 3000 articles compresos en un volum de 560 pàgines (edició oficial russa) conté tota la legislació del país. Una nova edició de 1923 presenta nombroses modificacions i sobre ella s'han apoyat els traductors francesos.

Solament els còdexs napoleònics són un monument comparable als còdexs soviètics, aquests són molt més breus però en canvi ocupen una esfera legislativa molt més extensa. El més antic apoiat en decrets d'època dels anys de pur comunisme és el que podríem anomenar còdex de la família, els altres són l'ordenació de decrets posterior a la nova política econòmica. No són aquests còdexs un model d'art legislatiu en quant a la seva forma, havent-hi una gran descripció entre el valor de redacció i el de contingut. Però és que no hi ha hagut cap legislació que s'hagi elaborat tant ràpidament. Els còdexs dels tribunals mixtes d'Egipte fets per assegurar la reforma jurídica de 1925. Van ésser redactats en poques setmanes però no eren res original sino una simple reducció dels còdexs francesos mentre que el legislador rus ha volgut fer sobre tot obra original tallant tot llaç de unió amb la legislació antiga com ben clarament diu l'article 6 del Còdex Civil: «Està prohibit interpretar les disposicions d'aquest còdex sobre la base de les lleis dels governs caiguts i de

(1) Les codes de la Russie soviétique, i Code de la famille traducció per JULES PATOUILLET de la Universitat de Lió; Code Civil traducció per JULES PATOUILLET i RAOUL DUBOUR de la Universitat de Lille. Paris (Gard), 1925.

la pràctica dels tribunals d'avans de la revolució.» Les edicions oficials russes són fetes amb tanta pressa que estan quasi sense corregir i plenes de faltes tipogràfiques. A més els redactors no han pogut rellegir els textos avans d'enviar-los a l'impremta i sota la pluma s'han escorregut mots equivocats i fins invertits. Així per exemple en l'article 414 del Còdex Civil diu assegurat en lloc d'assegurador, en altres llocs testament posterior en lloc de testament anterior, absent per difunt el negatiu per l'afirmatiu etc.

Però prescindint de la part formal i fixant-nos en el fons lo primer que es nota és la reacció contra les fórmules tècniques, contra aquest caràcter endotèric que fa que els no iniciats no puguin entendre les lleis. La llengua convencional del dret que forma una muralla d'obstruccions contra la que topa el no professional que vol sapiguer quines són les lleis que el governen i l'obliga a recórrer als sacerdots de la llei apenes s'ha de posar en contacte amb la anomenada justícia queda anorreada en la legislació russa, que en uns articles breus, clars i escrits en termes vulgars redacta les seves disposicions en una forma comprensible per un infant.

Els còdexs occidentals es compliquen al pretendre puerilment resoldre tots els casos, i no deixar res sense preveure i ordenar. Els fets demostren que això és impossible i per més articles que compregui una llei si els que l'han aplicar tenen el proposit de prescindir-ne trobaran la manera de fer-ho i la trobaran sense que les seves víctimes ho coneguin doncs la llei sols poden interpretar-la els professionals que d'ella viuen. Els còdexs russos sols són una guia, deixant ample camp obert a la jurisprudència dels tribunals però al mateix temps neguen tota força ulterior a aquesta jurisprudència salvant al poble rus d'aquests horribles reculls de sentències del Tribunal Suprem i d'altres tribunals, pitjors que les més farrogoses legislacions. El caràcter popular dels tribunals i dels jutges i la simplicitat de les lleis juntament amb el fet de que tothom pot conèixer la llei i per lo tant controlar la seva execució minven el perill de les interpretacions contràries al veritable esperit de justícia.

Josep de C. Serra i Ráfols

Mentre els obrers, corpresos per la simplicitat dels dogmes, ens deixem impressionar per la faramalla de l'abstencionisme polític i abandonem la pròpia autoritat en mans dels altres estaments, ens haurem de sotmetre, de grat o per força, a les lleis que els altres ens imposin.

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

Del tràgic Orient

Abans no decaigui l'interès del lector per les coses balcàniques despertat per l'espectacle de la bomba de la catedral de Sofia, ens permetrem dedicar unes ratlles a la memòria de Todor Panitza assassinat a Viena el dia 8 d'aquest mes. Cabalment fa pocs dies que varem esmentar el nom d'aquest aventurer en una de les nostres cròniques parlant de la situació de Bulgària la qual es va aclarint a mesura que les presons van omplint-se i la repressió segueix el seu curs amb incansable energia.

Llegiem fa pocs dies de bona procedència que passaven de tres mil els empresonats, 700 d'ells a Sofia i la major part dels restants en els districtes de Vratsa i Shumen. Els detinguts i alliberats després d'haver provat llur ignocència es compten també per milers. Mercès a tan previsores mesures el Govern està segur d'haver posat la grapa damunt de tots els elements directors. El lector deu també haver vist el fall de la cort marcial que ha seguit la causa pel crim afor de la Catedral: Friedmann i Koeff són condemnats a pública execució i Zadgorsky, el pobre sagristà, a execució ordinària. A part d'altres condemnes menors, també es condemna a pública execució als exdiputats comunistes Petrini i Kossosky i als coneguts organitzadors Grantcharoff, Abadjieff i Dimitroff, però cap d'aquests serà pastura del butxí perquè altres mans piadoses li han estalviat la feina.

Aquest és el cas del cèlebre revolucionari macedònic Todor Nicoloff, conegut per Panitza. Personatge de primera fila en tota empresa de sang i de carnatge era temut i cobejat per la policia i encara que vivia a Viena el seu nom no era mai absent en aquesta epopeia búlgara. Ell no es considerava pas fora de perill malgrat trobar-se lluny de l'escena i prenia totes les precaucions possibles, mes a pesar de la seva repugnància va acceptar el convidat que li feu Mencia Carniciu d'anar a la representació de *Peer Gynt* al Teatre Nacional de Viena acompanyat de la seva muller i de cinc individus de la seva *garde du corps*. En plena representació i en presència de la multitud que omplia el teatre, la jove macedònica va desaparar sobre Panitza deixant-lo mort, va ferir lleument a la seva muller i va escapar de la revenja dels amics de la víctima mercès a la immediata intervenció de la policia. Panitza i els seus companys anaven convenientment armats de pistoles Mauser.

El capdill autonomista macedònic perseguit de Stambulinsky i que no volgué tractes amb els comunistes, Todor Alexandroff, va morir en mans traïdores en 31 d'agost darrer. Al cap de vuit mesos, Panitza, el rival d'Alexandroff, ha fet la mateixa fi. Entre l'un i l'altre hi havia una considerable diferència. Alexandroff era un primitiu en matèria de procediments mes la seva vida fou recta i desinteressada. Panitza, en canvi, fou una mena de Raisul de la Macedònia oriental. Durant els primers anys d'aquesta centúria comandava una partida de bandolers que eren el flagell dels grecs i turcs que habitaven aquelles terres. Parlava en nom de la llibertat de Macedònia i anunciava una societat millor. Ell i Sandansky foren el terror de les muntanyes i nodriren la imaginació de la pobra gent perduda en aquells erms.

Els macedonis búlgars que pretenien l'anexió de tota la Macedònia a Bulgària com a única possibilitat de gaudir d'autonomia havien topat sovint amb els dos bandolers, però llur fama va créixer tant que Boris Sarafoff, en nom dels autonomistes macedònics, va proposar-los una avenença. Després d'un àpet amistós a casa de Sarafoff, a Sofia, Panitza i Sandansky varen matar a Sarafoff i varen passar la frontera turca posant-se aviat en comunicació amb els joves revolucionaris que havien constituït el cèlebre comitè de Unió i Progrès. A Turquia varen tenir llur època de prestigi quan, en 1909, Mahmud Shevket Paixà va sublevar-se i va depositar el tirà Abdul Hamid. Panitza i Sandansky amb llus *komitajis* varen secundar la revolta i varen entrar triomfalment a Constantinoble acreditant-se després com a bons caçadors de «reaccionaris». Però aviat els «joves turcs» varen poder prescindir de llurs serveis i començaren llur eliminació. Per a no estar en vaga varen acceptar a les hores les proposicions del govern búlgar i d'acord amb ell, en 1912, varen organitzar una legió que va invadir la vall de Struma i va caure com una plaga damunt de Drama i Seres. Allà liquidaren ràpidament la gendarmeria turca i els altres agents que tenien la missió de perseguir-los i, de passada, saquejaren les cases dels habitants inofensius i aclariren la població. Tot seguit va venir la invasió búlgara i la legió de Panitza i Sandansky fou disolta incorporant una gran part dels efectius a l'exèrcit regular de Bulgària.

Pocs dies abans de la guerra europea, Sandansky, que tenia fama d'haver comès personalment més de cinquanta morts, va caure en un parany preparat per la germana de Boris Sarafoff i va morir com un polllet. Panitza va fer-se fonedic durant la guerra fins que l'exdiputat socialista macedoni a la Cambra turca Vlahoff i el Dr. Athanassoff fundaren el partit federalista macedònic. Panitza, canviant de nom sovint i amagant la seva història, mercès a la qual gaudia d'amples mitjans econòmics, devingué una figura prominent del nou partit i va crear la fracció comunista del mateix que va acabar escindint-se i pactant i renyint amb els autonomistes d'Alexandroff. I aquí va començar la llista de crims i de revenjes que encara continua i que tantes i vastes derivacions han tingut en la vida política de Bulgària. Quan fou assassinat Nicholas Mileff, la participació de Panitza en el crim era prou clara per a que ell prengués la precaució de marxar a Iugoslàvia i després a Viena on ha trobat la mort a mans d'una noia de 25 anys que declara haver-lo colpit perquè era traïdor a la causa de Macedònia.

No valdria la pena de contar aquesta història tenebrosa i repugnant si el nom de Panitza no anés barrejat amb la brillant empresa de constituir una federació balcànica de Repúbliques soviètiques entre les quals Macedònia havia de trobar la seva doble lliberació social i nacional. Panitza no és únic en el quadre de criminals més o menys afortunats. Facciosos i governants (?) han fet llargament ús del crim i el «comunisme», el «nacionalisme» i l'«ordre» resulten un mer pretext en aquelles terres per a agrupar-se els uns i els altres i exterminar-se reciprocament. La mort de l'adversari és l'única finalitat i els ideals són cosa pàl·lida al costat de la sed de sang que tot ho arborra. Els que a casa nostra volen implantar el sistema poden pendre deguda nota dels resultats.

M. Serra i Moret

Aquest número ha passat per la censura

La llibertat de cantar

També a la manera de Pirandello

I.^a Part

Els tres borratxos, cantant al carrer davant de la taberna:

—Visca Sant Jaume, visca Sant Jaume, visca Sant Jaume, visca Nadal, visca el Jueu de l'arraball

El turista.—«Es curiós que en aquest poble a les tres de la matinada deixin cantar d'aquesta faisa tan desafortada i l'autoritat s'ho miri tan tranquil.»

El periodista.—«La nostra autoritat no fa altra cosa que guardar la llei. La nostra nova llei que concedeix la llibertat del cant a tot hora, en tot temps i en tot lloc.»

El turista.—«Ja és rar això. No és que ho trobi malament. Ho trobo pintoresc, àdhuc estètic per a veure-ho de passada. Un poble que a les nits d'estiu deixa cantar als borratxos sense dir-los res, no deixa d'ésser un poble decoratiu. Però jo em guardaria de dormir-hi en aquest poble.»

El periodista.—«Vos no compreneu encara el nostre sentit de llibertat.»

El turista.—«Ni vos tampoc; car m'heu assabentat que sortieu de la presó i que us resten varis processos per delictes de impremta.»

Els tres borratxos, reprent la cançó:

—Visca Sant Jaume, visca Sant Jaume...»

La veïna, irada des de la finestra. —«Voleu callar maleïts borratxos? Des de les onze que esteu bramant i amoinant al veïnat no deixant-lo dormir.»

El borratxo primer.—«Estem en el nostre dret. El cantar és lliure en aquest poble.»

La veïna.—«Jo tinc una criatura malalta i me la desperteu i neguitejeu.»

El teixidor, sortint a l'altra finestra. —«I jo tinc de llevar-me a les cinc; poques soltes, gaudits!»

El borratxo segon.—«Dormiu

si voleu, i enfebreu-se si tantes ganes en teniu. Nosaltres novindrem pas a treure-us del llit ni a treure-us la febre. Nosaltres som ciutadans lliures i respectem la llibertat d'altri.»

El teixidor.—«Bramant i despertant-nos; talosos. I vos, sereno, què feu plegat de braços deixant que despertin als veïns?»

El sereno.—«Veureu, Pere, jo com a autoritat tinc de veïllar i garantir la lliure expansió del ciutadà. La nostra constitució garanteix als cantors.»

La veïna, més enfutimada. —«Què se me'n dona a mi de la vostra constitució. Tinc una criatura malalta i no vull que aquests ubriacs me la matin amb els seus brams.»

El sereno, dirigint-se als borratxos. —«Si voleu, canteu. Esteu dintre de la llei. Jo vos en soc salvaguarda.»

El borratxo primer.—«Ja ho crec que cantarem. Som ciutadans lliures. Tornem-hi, nois.»

Els tres borratxos: —Visca Sant Jaume...»

La veïna, tirant-los-hi un test de geranis. —«Teniu, els llovers!»

El borratxo tercer.—«Oil oil M'han mort Oil!»

Els altres borratxos.—«Sangl sangl Té el cap esberlat!»

El sereno.—«Què heu fet, dissortada? Heu occit un ciutadà digníssim en ús d'un dret sagrat. A mi, gendar-mes! Agafem a l'homicida abans no s'ens escapil!»

(Els gendarmes i el sereno agafen a la veïna i l'amanillen, mentre els dos borratxos i el taberner curen al ferit.)

El turista.—«Quin poble més pintoresc...»

El taberner.—«Es la eterna lluita per la llibertat mai compresa pel baix poble.»

El borratxo primer.—Tófol, tu ets un martre de la llibertat.

Cot de Reddis

(Continuarà)

De París estant

De política. En primer maig. Les eleccions municipals. La feina dels joves patriotes.

La solució de la crisi ministerial va fer-se,—ja ho donarem gairebé com a segur en la nostra anterior crònica— a base de Painlevé, Briand, Caillaux, que tenen al seu càrrec, respectivament, Presidència-Guerra, Negocis Estrangers i Finances. També forma part del nou Ministeri de Monzie, successor de Clementel, a Finances, en el Ministeri Herriot, i que actualment ha passat a Instrucció Pública. Ha estat una solució sorprenent per moltes raons: Per la rehabilitació tan prompte de Caillaux, tot just amnistiat. Per la coexistència del mateix Caillaux i de Briand. Per la testificació de la política del Cartel, que significa la presència de partidaris de mantenir l'ambaixada al Vaticà; de contraris de l'impost sobre el capital, de elements moderats, alguns dels quals més o menys ostensiblement havien contribuït a la caiguda de Herriot. La presència de Caillaux ha volgut justificar-se, presentant-lo com un mena de taumaturg que havia de fer una segona edició del miracle dels pans i dels peixos. S'ha apel·lat al patriotisme—paraula màgica d'aquest país—per a que les dretes s'empassessin a l'home per elles tan odiat, fent creure que sols ell pot salvar l'engoniosa situació de la finança francesa. Així, la seva entrada ha passat dolçament en el Senat, i ha motivat, només, una lleugera protesta en la «Chambre». Aviat veurem quina és la solució que professa Caillaux per sortir del mal pas. Per ara, sols avença que vol fer grans economies, i això, no és pas cap

sentants de les esquerres no feren al dret, s'exposen a rebre un altre dia una lliçó molt seria.

La festa del primer de maig, aquesta diada que tots els treballadors hauriem de celebrar amb una gran unció, va ésser víctima, aquest any com l'any passat, de la proximitat de les eleccions. Ja es coneixia una minva de circulació per les vies reservades a l'activitat ciutadana; però no era de bon troç una manifestació de descans, un honor del treball com nosaltres la voldríem, en semblant diada.

El no haver-hi, com altres vegades ha succeït, vaga remarcable en els serveis de Metro, Autobusos i Tranvies, feia que passés gairebé desapercibuda la festa. Varen celebrar-se moltes reunions obreres en locals tancats, però es varen prendre grans precaucions per a que les manifestacions no passessin el carrer. I tot va anar com una seda, més que per l'acció de les autoritats, per que l'endemà passat hi havia les eleccions.

Ja el celebrarem algun dia el nostre 1er. de maig, en la forma que el somniem!

Com ja hem avençat—i prou que ho saben ja els lectors—les eleccions municipals han marcat declaradament la voluntat de que segueix la política del Cartel, o sigui del Bloc d'Esquerres. A París, segons sembla, la situació restarà igual que fins ara, per que la distribució de Districtes fa impossible que es pugui manifestar la opinió radical en relació a la seva poixança. Previsament un dels propòsits del Cartel era anar a la reforma d'una tan defectuosa distribució, que dona el mateix nombre de regidors a barris molt directament poblats, però l'actitud del Senat ho ha fet impossible, com tantes altres coses. Però, fóra de París, les esquerres han conseguit moltes ciutats importants i moltíssims municipis petits, on hi dominaven els reaccionaris. Els comunistes an experimentat una sensible reculada degut, al nostre entendre, principalment a la topada sagnant amb els joves patriotes i a la elecció d'Hindenburg, però també a la obstrucció sistemàtica i negativa i favorable a les dretes, que vé descapellant la minoria comunista de la Chambre dels Diputats.

Hem fet al·lusió a una bàtussa entre comunistes i joves patriotes. Els llargs intervals que separen les nostres cròniques, i el retard amb que surten al públic fan que no podem esmentar, com voldríem, tants esdeveniments com, sovint, es posen a l'actualitat. Per altre part, prou que se n'assabenten els lectors per la premsa diària. Nosaltres no volem aplaudir l'actitud dels comunistes, que contestaren a trets a un grup de gent que, formats militarment i exhibint en forma pinxeca les clàssiques matraques, anava a fer el fatxenda en un barri hostil a la seva política. No ho aplaudim, però ho compremem. Entre mig de l'apassionament d'una lluita electoral, la visió d'uns escamots que pretenen imposar-se per procediments que no tenen res que veure amb la política, és natural que sublevi als impetuosos... i vingui la topada.

El mateix moment de l'enterrament a les víctimes es va aprofitar per fer manifestació de forces dretistes de xoc. Així es varen veure, formats militarment els afiliats a les tropes reaccionaries, que somniaven en fer una edició francesa del feixisme. Després es queixen si algun dia troben, com diem els catalans, sabata de llur peu.

Rafael Ramis

maig 1925

ECOS I COMENTARIS

«Revista de Catalunya»

El número de maig d'aquesta notable revista de cultura catalana, conté el següent sumari:

Josep Pla, «La concepció maurista»; Ferrán Soldevila, «Els catalans a les illes Afortunades i a la Terra del Ptes-te Joan»; Antoni Rovira i Virgili, «Els orígens de la família comtal de Barcelona»; Joan Estelrich, «Josep Con-

rad»; Carles Capdevila, «Marian Aguiló»; Z., «El Ku-Klux Klan»; Sagitari, «Cròniques catalanes: La Història i l'Erudició», per Ferrán Soldevila; «Les Lletres: Els poetes», per Tomàs Garcés; «Els prosistes», per Domènec Guansó; «L'Art», per Joan Sacs; «El Teatre», per Prudenci Bertrana; «Els pobles i els Estats», per A. R. i V.; «Periòdics i Revistes»

LA FINESTRA OBERTA

AL SENYOR SUINTILA LI HAN PRES LA CORONA

Confessem que no tenim gaire altre coneixement de l'existència del senyor Suintila, que una vaga reminiscència melòdica.

Del nostre pas per l'escola primària, tres aires musicals—d'una llei de cant gregorià aixelabrat—encara ens xiulen les orelles: la taula de multiplicar, els rius ibèrics i el nomenclator dels reis gòtics.

La cançó dels reis gòtics es cantava a glops a glops, des d'Ataulf fins el senyor Roderic; i el senyor Suintila era el cap d'una d'aquestes glorioses glopades... «Suintila, Sisenando, Xintila, Tulga i Xindaswinte.»

Doncs bé: al senyor Suintila, que tenia la corona a l'Armeria Reial, de Madrid, li han pres l'august capell. Com si se l'hagués deixat al penjador de la barberia.

I el seu nom gòtic autèntic, de reial prosòpia, ve barrejat aquests dies, en els telegrames de la premsa, amb els noms de «El Cubano» i «El Inglesito», presumptes complicats en la substracció, els pseudonòmics dels quals no deurien tenir pel senyor Suintila significat comprensible; sobretot pel que fa referència al primer, atès que en temps del senyor Suintila, encara no s'havia descobert Amèrica.

Avençant-se als aconeximents, el senyor Suintila es va posar al cap, segons contenen les cròniques, que la monarquia fos hereditària, atribuïnt-se-li haver pronunciat, en defensa de la seva tesi, aquella cèlebre frase de que «els testos s'assemblen a les olles», volent significar que únicament els vincles familiars podien donar a la dinastia gòtica aquella continuïtat que li era necessària per no decandir-se. Criteri que no compartiren els nobles d'aquella època, contestant a la famosa dita reial, que «no era igual un rei-test que un rei olla», volent significar, per la llur part, que els lligams de família no eren suficients garanties d'encert per contenir les turbulències del regne.

I tan amunt va arribar la discussió, que els nobles varen pendre el ceptre al senyor Suintila, per donar-lo al senyor Sisenando que no mirava tant per la casa. Però, no devien tenir la mateixa mida de cap i li van deixar, al senyor Suintila, la corona.

I ara li han pres la corona, seuse pena ni glòria, sense com va ni com costa; de la mateixa manera que li haurien pogut pendre el rellotge.

L'afer es presta a molts i variats comentaris que els nostres llegidors comprendran que ometim per no distreure l'acció de la justícia.

De totes maneres, el senyor Suintila haurà sigut un rei telic. Perquè fins mil doscents noranta quatre anys després del seu regnant, no li han pres la corona.

Airet

Pàgines dels vells mestres

Els precursors del socialisme científic

EL CATECISME SOCIALISTA de Louis Blanc

P. — Que és el Socialisme? R. — És l'Evangeli, en l'acció.

P. — Com pot ésser això? R. — El Socialisme té per finalitat realitzar entre els homes les quatre màximes fonamentals de l'Evangeli: 1^a. Estimeu-vos els uns als altres; 2^a. No feu al pròxim allò que no vulgueu que us sigui fet a vosaltres; 3^a. Pau entre els homes de bona voluntat!

P. — Que es despren d'aquestes quatre màximes combinades? R. — Es despren, segons Sant Pau i segons l'esperit de l'Evangeli, que tots els homes, a desgrat de llurs desigualtats de força i de intel·ligència, formen un sol tot, de la mateixa manera que en el cos humà, encara que molt dividits, els distints òrgans formen una sola unitat.

P. — És això el que volen els socialistes?

R. — Sí, i és allò que ells expressen amb els mots Solidaritat Humana.

P. — Existeix una fórmula que resumeixi la doctrina del socialista?

R. — Sí, heuse-la aquí: Llibertat, Igualtat i Fraternitat.

P. — Que cosa és la Llibertat?

R. — És el poder atorgat a l'home de desenvolupar completament les seves facultats, sota l'imperi de la justícia i la salvaguarda de la llei.

P. — Per què en la definició de la Llibertat us serviu del mot poder i no del mot dret?

R. — Perque amb el mot dret la llibertat no és altra cosa que una teoria vaga mentres que el mot poder tendeix a fer-ne una cosa real.

P. — Em podeu aclarir això amb un exemple?

R. — Que li esdevindria a un malalt si en lloc d'administrar-li tot allò que pot donar-li la salut, hom es contentés de proclamar que té el dret de guarir-se? El mateix passa amb l'home al qual la seva ignorància, la seva feblesa, retenen en la servitud.

P. — És vol donar-li de bò de bò la llibertat, no n'hi ha prou de proclamar que té el dret d'ésser lliure; cal donar-li tots els mitjans, el poder per a devinar-ho.

P. — Que cosa és l'Igualtat?

R. — És, per a tots els homes, l'igual desenvolupament de llurs facultats desiguals i l'igual satisfacció de llurs fretures desiguals.

P. — Que voleu dir amb això? R. — Heuso-aquí: Tots els homes no són pas iguals en força física ni en intel·ligència; no tots tenen els mateixos gustos, les mateixes aficions ni les mateixes aptituds com no tenen la mateixa fisonomia ni la mateixa talla.

Però és just, es conforme al principi de la solidaritat assenyalat abans i a les lleis de la natura, que cada u sigui posat en condicions de treure partit, tan completament com sigui possible i en vista de la felicitat del pròxim, de la facultats que hagi rebut de la naturalesa i de satisfer, tan completament com sigui possible, les necessitats que la naturalesa li ha donat. És així mateix que, en el cos humà, no hi ha vigoria ni salut no més quan cada membre reb allò que pot preservar-lo de tot sofriment i permetre-li d'acomplir com cal la seva destinació particular.

P. — L'Igualtat, segons vos, no és altra cosa que la proporcionalitat?

R. — Certament, i no existirà d'una manera veritable fins que cada u, segons la llei escrita d'alguna faisa en la seva organització per Deu mateix, produirà segons les seves facultats i consumirà segons les seves necessitats.

P. — Vos no admeteu, doncs, que es concedeixi als més intel·ligents i pel sol fet d'ésser-ho, una part més grossa dels avantatges socials?

R. — No, sens dubte, perquè hi ha en això encara una inversió manifesta de les lleis naturals. Si un home tingues necessitat, per ha viure, de certes coses de les quals un altre, més intel·ligent, no en tingues de fer res, no fóra absurde de privar-ne el primer que les necessita, per a atorgar-les al segon, pel qual són inútils? Vos sou dues voltes més fort que el vostre veí; és la prova de que Deu us ha destinat a portar una càrrega dues voltes més feixuga. El vostre veí no podria viure sense una racció doble que la vostra: és la prova de que Deu li ha donat dret a una racció doble que la vostra. Al que més deu rebre, més li és degut; i qui més pot més deu.

(continuarà)

Els nostres lectors no han d'estranyar que, aparentment, negligim, a voltes, certs esdeveniments d'actualitat, deixant de subrrallar-los amb el comentari degut. Però hi han albiradores dificultats insuperables.

Altrament, l'ideari conegut de JUSTICIA SOCIAL i la dignitat civil dels que redactem aquesta fulla, donen la màxima eloqüència al nostre silenci.

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

S'ha posat ja a la venda a tot arreu el SEGON NÚMERO de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

Publicarà sencera la gran obra de H.-G. Wells, apareguda en diversos fullatons d'aquest hemdomadari, traduïda pel company J. Roure i Torrent,

Aquest diantre de sabatots!

'inte res amb que han estat seguits els fullatons, augura un veritable èxit del segon número de les

Edicions de JUSTICIA SOCIAL

que formarà un fullet de 54 pàgines de text, imprès amb paper verjurat. Només costarà 30 cènts.

Feu tot seguit les comandes.

Company! Propaguen l'obra de H. G. WELLS

Aquest diantre de sabatots!

El logi de la vida camperola

I.—«Beatus ille...»

Oh els minúscols poblets! Els de nom ignorat, qui s'estàn, patriarcal, al damunt d'un serrat, allí on del món no arriben disbauxes ni follies, allí on plàcids s'escolen els sanitosos dies...

II.—Els jaios.

Els vells qui ja fan nosa i tenen lloc fixat: l'estiu a la porxada, l'hivern a vora el gat, van els matins de sol a la Plassa Major, s'asseuen al pedrís de càl senyor Rector, i, evocant aquell temps que eren d'or els diners, parlen tot convençuts del moro i del francès.

III.—La sanitàosa flaire.

Oh els carrers tortuosos d'empedrats impossibles, amb cases que s'aguanten per lleis inconcebibles, qui oferiu com a símbol de digestions passades enceners primitius en vostres cantonades! Al batorell del sol s'eleva dels coralls un bal espès, poema de flaires ideals, i amb noves harmonies d'olors ubriagadores, brandant alegrement sucoses portadores i enlleferats d'adobs humils i legendaris, passen els fematers, eterns turiferaris.

IV.—El Senyor Metge.

Teniu un Senyor Metge qui recepta sangries bon punt són iniciades totes les malalties. Sab fer-vos admirats dient quatre glossemes mentre ompliu l'aparell pels persuassius enemes, i sab que les receptes que fa el veterinari són les que van més llests a cà l'apotecari.

V.—El vegetar.

Oh la mort de la mula! Quin plor sense consoll Quan el ballet malalt fa el seu darrer grinyol —Que Déu el tingui al cell—diu amb devoció, i amoreix el dol santa resignació. Les llargues nits d'hivern aneu a dormir d'hora, i per cada verema n'hi ha al món un més que plora. En vostra fe senzilla, de cristià primitiu vos ameu uns als altres, i bé el xafareix diu que més de quatre adoren pagans refinaments. Però és cosa sabuda: en tots els casaments, si la natura encara no ha dat un tom més gran les faldilles nupcials curtejen del davant.

VI.—L'església, les velles i la manilla.

La vostra església és xica, més rublerta d'unció per les litografies de la Sacra Passió que exornen el mur rònec, emblanquinat de poc. I violada, sobre del seu altar barroc, prodigant penjaletes el vestit de satí, diríeu que la Verge és obra d'en Gaudí. Oh Verge, qui com totes heu donat tant que dir per vostra taumatúrgia, preneu pietat de míl. Quan clama amb veu de bronze el campanar xaruc, les velles arrupides, del caminar feixuc, deixant al fi tranquiles les prolífiques nores, amb el cadiró al braç, com pràctic llibre d'hores, arriben a l'església automàticament. El sacristà allavors dues llànties encèn... Les velles, hò i fent mitja, esperen el rosari. I el Senyor Rector, encara a cà l'apotecari fa «per quarta vegada» la darrera manilla.

VII.—Els gossos austers.

Oh els vostres gossos magres, de cenyida cotilla, als qui deu casa franca i subtils els menjars!... Viuen fidels i austers sabent-se populars; amb petulància ostenten les nafres ancestrals i en col·loquis d'amor es diuen madrigals amb fondes ensumades... Poetes innocents, ignoren de Versailles els gais acataments.

VIII.—La mainada i les mosques.

Després de la gossada, la quitxalla innombrable és dels poblets la cosa més greixosa i notable. Oh els marrecs qui a les tardes, amants de la tabola, amb un sarrafolí epic, davant la llorda escola s'esperen fins que el mestre retorna del cafè! Amb llibres i crostons porten el sarró ple, més sabent que les lletres són uns banals gargots les exilien dels llibres omplint-los de ninots. Amb el vestir no es lliguen a modes entjoses, i mai no es perden dintre les calces espaioses, amb unes, de cordill, xarpes rudimentàries. Saben matà els ocells de morts estrafalàries, i saben, de menuts, cullir els fems amb uncio i trobà entre la pols les peles de meló. En llur borsa de canvis són joies cobdiciades: ossets, cercols de bota, ferradures gastades, auques, cartons, petxines i pinyols assecats. Amb les mosques conviuen en bones amistats i com elles no els furga l'ideal impossible: devoren tota cosa vagament comestible, s'enfilen pel damunt quan a l'hostal entren, com elles amoinen i n'hi han per tot arreu.

XI.—Epilògals.

I encara heveu joells que jo no sé glossar car són eters prodigis que el món admirarà mentre hi hagi poetes amb cor de gafarró: Les bromes que s'acaben amb quinze a la presó, i aquella tenda xica allí on venen de tot, i el suau seminarista que serà un cap de brot, i les, dels temps dels «moros», Imprescindibles ruines, i aquell hereu trapella, que enganya les fadrines, i la font pestilent d'aigua medicinal, i el pi o el lladoner que sempre és el més alt, i els quatre amb molta lletra que lleixeixen diaris, i les sales de ball dels dos partits contraris, i la renomada pel pebrof o el pernil, i el chor que es va desfer que en deien «El Pensil», i el begut dels diumenges qui esbronca i no rē, i el sabater avançat qui gasia acetilè, i aquell pont que us prometen totes les eleccions, i el rellojge de sol i la casa amb balcons, i els senyors i el fonograf que venen a l'estiu, i el fill bastant il·lustre i l'heroi adoptiu.

X.—Endreça.

Germà que vius al camp, pària dels nostres dies, absent a les eternes sagrades rebeldies que a vila i a ciutat agiten els humans: Aixeca el front! Desperta't! Dóna'ns les teves mans!

J. de Frontanyà

A BARCELONA

Urbe di Barca, quando l'occidente lento si stempra in languidi colori, del sole estremo dietro i nuovi erroni a fte ritorna il mio spirito sovente.

E la tua Rambla leggiadra di fiori, di canzoni e di popolo fervente, ed il tuo Parco magico e silente scorro ed evòco i vecchi tuoi splendori.

Ferve tuttor nel mar greco la scia di Ruggero di Lluria, e ancor le vele municipal scioglon su i Mori «i Cento»

Ancor Raimondo salpa per Soria: fugge ancora da te Pietro il Crudele e il vessil dalle sbarre esulta al ventol

MARIO GAREA

(Amb molt de goig publiquem aquesta poesia que l'il·lustre poeta i pensador de la jove Itàlia ha tingut la gentilsa de remessar-nos.)

Les tares que degraden els pobles.

CONFERENCIA del Dr. Montañà al «Centre Democràtic Reoblicà» de Rubí.

El dissapte, dia 9 del corrent, el nostre benivolgut company, el infatigable President de la Secció d'Estudis de l'«Unió Socialista de Catalunya», Dr. Montañà, desenrotllat al «Centre Democràtic Republicà» de Rubí al tra de les conferències que sobre temes culturals i científics, en son caire social, ve expandint arreu de Catalunya.

Començà el Dr. Montañà parlant de l'evolució que ha sofert l'home en les seves costums, des dels temps prehistòrics, valent-se dels mitjans naturals per crear-se comoditat, però arribant a fer-los servir en mania cassos, contra si mateix, al extrem d'esdevenir-ne tares humanes, com és l'alcoholisme, palesant els estralls que, de manera directa i sobretot des de fa sis segles que fou isolat l'alcohol per N'Arnau de Vilanova, ve ocasionant a l'humanitat. Diu que no esdevenen alcohòlics sols els borratxos; també persones que no arriben a fer-ne un tan remarcad abús, en sofren les conseqüències que deriven sobre la raça. Amb tot i que considera l'alcohol vici el menys inofensiu, cita, per provar la seva influència sobre la generació, que ja els romans, que tan abús en feien en les seves festes, quan aquestes eren de noccs, posaven als nuvis les copes del revés.

Recalca llurs arguments prenent peu de la frase d'Anatole France nomenant «Fills del dissapte» l'estol de degenerats que poblen manicomis, cases de salut i adhuc les presons. Parla de l'influència que en la sotmissió dels pobles té l'alcohol, per l'estat d'embrutiment a que redueix a l'home, palesant l'abús que, com de l'opi per part del anglesos, n'han fet altres pobles colonitzadors per a sotmetre als indígenes amb menor esforç. Recomanava fer us moderat del vi que fins facilita les funcions digestives, i apartar-se en absolut dels licors les essències dels quals obren perniciosament sobre el sistema nerviós.

Entent que a Catalunya el perill de l'alcoholisme fora d'ordre secundari si no fos pel de la tuberculosi, que sovint n'es influït i que, segons estadístiques, acusa a la nostra terra un total de trenta mil atacs. Diu que el Sindicat de Metges de Catalunya, per iniciativa del Dr. Presta que de fa trenta anys ve dedicant-se a l'estudi dels mitjans per combatre la plaga de la tuberculosi, proposarà la creació d'un segur mutu social que permeti isolat al atacat sense descuidar el manteniment dels que depenguin d'ell en tant duri el tractament, per barrar el pas al contagi i poguer retornar a la societat un home sà. Aquesta obra que, per l'esforç econòmic que representa, no la pot fer l'Estat ni adhuc ajudat de la caritat, ultra lo despesiu que això resulta, poden fer-ho totes les classes socials prevenint-se contra el contagi per mitjà del segur.

Canta un himne al grup escolar «Fundació Ribas» amb que

compta Rubí, on els infants tenen sales espaioses i xamosos i immensos jardins, deduint que si cada població tingués aitals institucions fora bastant menys paorós el problema de la tuberculosi.

Altres de les tares—diu el Dr. Montañà—oprobri de l'humanitat, és la prostitució, aqueix vil comerç que és fa del cos, engendrador de vicis contra natura i de malalties de conseqüències racials, que vosaltres sabreu molt bé diferenciar de l'amor lliure. Baix el punt de vista econòmic, els guanys de les cases de prostitució a Barcelona son tan fabulosos que espaordeix, pensant el que es podria fer en bé social amb les despeses que representa; a Alemanya importa el doble de lo consignat per instrucció pública, i als Estats Units més del que puja el manteniment de l'exèrcit i marina junts.

Parla de les causes que donen contingents a la prostitució, deixant de banda, per la insignificància llur, aquelles que son degudes al temperament, o a un afany de luxe, considerant que la que fatalment hi rendeix el mes nombrós contingent és la economia. Aquesta manca de protecció a la dona per no caure dins la prostitució i una vegada caiguda, aquesta reglamentació són coses que, com la prostitució mateixa, el socialisme no pot admetre. La prostitució és la causa principal de propagació de les malalties venèrienes com la sífilis, altra plaga social que causa estralls, majors si cap que l'alcoholisme i la tuberculosi, en l'humanitat i que sens dubte dona majors contingents als hospitals.

Senyala els estralls que en sos períodes primari, secundari i terciari reporta la sífilis, singularment en el darrer que el malalt esdevé en un estat d'idiotisme o bogeria, ceguera i fins paralisi.

Diu que en ares d'una moralitat que no compagina amb la voluntat que de la reglamentació de la prostitució, els governs palesen, es persisteixi en nostre país en nomenar secretes les malalties respecte de les quals més s'hauria de cridar l'atenció per tal de prevenir-s'hi i procurar evitar-les.

Creu que seria hora d'imitar a Nordamèrica i a alguns països d'Europa on, deixant-se de escrupols ridícols davant del perill de la raça, fixin per les cantonades, editats amb grans titulars i patrocinats per les autoritats, enormes cartells cridant l'atenció dels ciutadans i singularment de la joventut vers el perill.

Un esclat d'aplaudiments fou el premi a la labor del Dr. Montañà que estigué parlant prop de dues hores sense que la nombrosa concurrència demostrés la més lleugera fatiga.

Correspondència de Redacció

J. de C. S. i R.—Esperem amb interès articles promesos. Tenim ganes d'estreure us la mà.

F. G.—Suposant-vos com a bon amic, lector de J. S., ens han sorprès molt les vostres paradoxals preguntes, per tal com tot el que us interessa saber ha estat dit en el nostre hebdomadari. Quan tinguem ocasió de veure'ns, ens plaurà, però, satisfer la vostra curiositat inadvertida. F. A., de Tolosa.—Es publicarà.

Lletres al Director

La expressió del pensament

humà

En totes les èpoques i en totes les edats, des de que el món és món, l'home, l'ésser més perfecte de la creació, és el rei de la naturalesa. El pensament humà, aquest importantíssim factor de la vida, aquesta força invisible que s'enclou i funciona d'una fàisó tan maravillosa en els nervis i teixits del cervell, dintre del crani, és i ha estat sempre la pedra angular a l'entorn de la qual es produeixen i giren amb matemàtica precisió tots els moviments i totes les accions nobles i sublimes, bàrbares i sanguinàries, i extèn el seu camp de domini des de les lleis còsmiques que regeixen els moviments siderals, com els moviments dels electrons dins de l'àtom, més enllà de l'ultramicroscopi.

El pensament! Heu aquí la funció més noble dels òrgans humans. Aquesta maravillosa funció de les cèl·lules cerebrals que amb velocitat vertiginosa trasllada el pensament d'un cap de món a l'altre, que exalta la imaginació amb les figures més belles, que atura i governa a la «bestia interior» de l'home i és la força i el motor que dicta totes les accions i tots els gestos, tan morals com maquinais.

Sense el pensament, la vida no fora vida, sinó una cosa àrida i trista com els rosers en temps d'hivern, i així els éssers desgraciats que per defectes de constitució estan mancats de tal atribut són éssers atrofiats, morts materialment, res més que un pilot de carn amb figura humana i instints selvatges.

L'home compenetrat de que el pensament necessita expandir-se més enllà dels nervis i els teixits ha cercat sempre mitjans i motius per a expressar sigui com sigui els seus pensaments bons o dolents, tan és així que en els primers temps de la humanitat, en l'edat de pedra, l'home selvatge de les cavernes, isolat dels demés per la fúria dels elements, en plena transformació i la salvatge del terror, gravava i esculpia signes gràfics en el llim de les roques, o alçava dòlmen i menhirs, pugnant a tothora per a que els seus anhels transcendissin a través dels temps i l'espai, vers els demés individus i col·lectivitats humanes.

En els temps més antics als que es remonta la història després de les èpoques que seguien als grans cataclismes geològics, els homes i les col·lectivitats aprofitaren hàbilment tots els mitjans i tots els recursos per a difondre arreu l'expressió de llur pensament com ho veiem encara avui en les ruïnes soterrades en els més àrids deserts de l'Àsia i així les grandioses piràmides de l'Egipte s'alcen immutables als segles i als elements que es confabulen per a destruir-les, i parlen als homes d'una manera tan eloqüent d'uns fets, d'unes accions i d'una civilització pertanyents a èpoques allunyades per milers d'anys.

A Grècia primer i Roma després quan la potentia llum de la seva civilització enlluernava la faç del món, el pensament humà era sagrat i lliure alhora i els ciutadans sense opinió de sexes ni d'opinions acudien als jardins, a les places públiques, a les Acadèmies, al forum i al coliseum a oír les més variades expressions del pensament encarnades en les ensenyances, les polèmiques, els diàlegs, les disertacions, les farses i les tragèdies on els filòsops, els savis, els oradors, els poetes i els dramaturgs abocaven sobre les multituds les maravilloses creacions de llur enginy i de llur talent.

Sense els mitjans d'expressió que han usat els homes per a comunicar als demés llurs pensaments en la paraula, l'escriptura, la impremta, avui dia no coneixem els fruits dels grans clàssics ni el tresor científic acumulat per l'experiència i l'especulació.

Oh aquells temps sortats en que les

gents, amb esperit més noble i més tolerants que les generacions d'avui, consideraven el pensament humà i en conseqüència l'Intel·lecte i les idees com una cosa sagrada, patrimoni dels Déus, apreciats per tant el valor dels homes representatius per llur geni i despreciant o fent cas omís dels demés individus que pretenien sobresurtir i gloriar-se pel sol fet de posseir riqueses o la destresa en manjar l'espasa i dirigir combats amb poderosos exèrcits.

A mesura que la civilització s'anà imposant arreu de la terra unificant els pobles i agrupant les col·lectivitats en estats o nacions, el pensament humà trobà que no gran proveu els mitjans coneguts fins allavors per a expressar-se a través dels pobles, fins que surti per l'obra d'un Gutenberg l'invent de la impremta que reproduïa damunt del paper a una manera profunda i amb tota combinació de tipus i caràcters les més variades expressions del pensament humà.

Ah allavors! fou tan gran el revol que va aixecar el maravillos invent fomentant tan ràpida i universalment la cultura que els que vivien a costa de les tenebres i de l'ignorància, espantats de la vivíssima claror amb que començaven a brillar les noves idees amenaçant amb envair tots els vells prejudicis declaren una guerra a mort contra tot lo que significava quelcom de progrés i heu aquí desencadenada la cruenta lluita del fanatisme contra la llibertat, i el progrés contra l'oscurantisme, les tenebres contra la llum.

Els vells poders sectaris, el despotisme i la església, doblement interessats per a fer desaparèixer tota expressió del pensament, de tendència liberal i progressista apel·laren a tots els recursos per a sortir amb la seva, des del presiri a la força i a l'assassinat i a la foguera, cometent-se els errors més grans i els crims més monstruosos amb les cremes dels suposats bruixots a Holanda, Alemanya, Bèlgica i Espanya. Epoca espantosa de freres i mites, d'excomunicacions, autos de fe i predicacions apocalíptiques, com si s'haguessin desencadenat totes les furies dels antres infernals imperant tant sol la força i el despotisme més desfermat, de la fàisó que emetre una opinió o un concepte científic i l'escriure o fullejar un llibre que no fos de litúrgia o teologia era ésser tingut per herege i cremat a la plaça pública com un terrible criminal com succeí amb Giordano Bruno i amb Miquel Servet.

Més, a desgrat de totes les persecucions dels assassinats i els autos de fe no aconseguiren els mesquins esperits de la reacció acabar ni tan sols deturar els anhels de llibertat del pensament humà, ans al contrari les idees embestint furiosament com un alreot acabaren amb la barbàrie i la Humanitat lliure de la plaga dels dogmes i del fanatisme religiós tornà al seu curs normal de civilització per vindicar-se de baldons de deshonra que l'hi havien imposat els aferrats defensors de l'oscurantisme.

I així veiem com el pensament humà produeix a l'home les obres mestres de la literatura, la poesia, el teatre, la música, la cultura, la ciència en totes les seves manifestacions també fa produir en el món de les realitats amb brillant i terrible resplendor totes les idees de justícia, llibertat i redempció, que germinen en els cervells d'aquests homes que sofren i pensen. Hi ha qui té l'ànima d'artista amarada de la flama divina de l'Art i amb els pinzells o el buril dona forma a les imatges que forja en el seu cervell, el conreador de la música que fa brillar cascades d'armonia, el poeta que tradueix les veves emocions en formoses versos, i el visionari que amb l'ànima amarada pel foc de la rebeldia porta a cap els grans fets i les grans accions de l'humanitat.

I avui, degut a les contínues convulsions en que es debat el poble, l'expressió del pensament es tradueix en aquesta febre que envaeix totes les activitats i que comença a brillar amb núvols de foc vers l'Orient.

Els homes, compenetrats més i més pels grans dolers que planen damunt d'ells, de que els dictats del seu pensament han de transcendir cap els demés es deliquen a expressar lo que com sigui i heu aquí la força del pensament: les idees inspirant les paraules de l'orador que arboron les multituds, els escrits dels perionics d'avantguarda, els follets i els llibres que escampen l'esperit de la revolta predecessora de la gran tempesta que com pluja de foc caurà sobre la Societat per sanejar-la de les sutures que la corquen.

Salvador Mañó

Obra nova

JOSEP PLA

COSES VISTES

1920-1925

Contes - Retrats - Impressions de viatge - Capítols de novel·la Paisatges.

PREU: 4 ptes.

EDICIONS DIANA
Rambla de Catalunya, 125
BARCELONA

Acaba de publicar-se
A l'ombra del Camí
llibre de poesies de
EMILI SALETA i LORENS
amb un pròleg de l'
IGNACI IGLESIAS
«A l'ombra del Camí» col·loca al seu autor en un lloc distingit entre l'estel de l'art de les noves promocions que són glòria de Catalunya.
Edició paper de fil ornada amb boixos
5 ptes.
Ramon Tobella, impressor
Carme, 18 - Barcelona

Unió Gràfica
Societat Cooperativa de Producció
Aquesta institució, genuïnament obrera, és un experiment viu d'emancipació social i econòmica. Té pretensions, doncs, a la solidaritat de les entitats similars i a l'ajut de tots els homes progressius.
Tribunal d'Impremia de tota mena
Mario Grañados, 33, interior
BARCELONA

Els nostres lectors no han oblidat que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu
"LA TERRA"
SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA "UNIO DE RABASAIRES DE CATALUNYA"
Es publica cada dissabte. 15 Cts.
Redacció i Administració: Cerders, 12, 1.
BARCELONA

Company: Si sentiu les inquietuds que dignifiquen la condició humana dels oprimits, propagueu JUSTICIA SOCIAL periòdic socialista català.

"ACCIO COOPERATISTA"
Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya
Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya: Problemes socials relacionats amb la cooperació.
APAREIX CADA QUINZENA
Suscripció anual: 4 ptes.
Redacció i Administració:
Areny, 11 bis. - Olot

Treballador!
Signes dignes de la teva condició humana!
Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.
Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Noves i documents

GRAN BRITANYA - Les càrregues públiques.

La societat d'informacions del Independent Labour Party ha publicat un resum de com han sigut repartits els fons de l'erari públic durant l'any 1924. Segons aquest informe cada habitant del regne unit ha contribuït per defensa nacional 16 xelins 4 penics; per pensions de guerra, 11 x. 3 p.; per educació 7 x. 8 p.; per pensions als vells, 3 x. 6 i mig p.; per als sense feina, 2 x.; per assistència pública, 6 x.; per higiene, 1 x. 11 i mig penics; donant un total per habitant, de 2 lliures 3 x. 13 p. Els serveis d'interessos i amortització del deute públic equivalen a 2 ll. 13 x. 14 p. per habitant, resultant, doncs, que aquesta partida és la que absorbeix la major part de l'esforç contributiu de la Gran Bretanya. Malgrat això, és convenient fixar l'atenció en el fet de que mentre es gasten 16 x. i 4 p. per habitant per a fins de guerra, se en gasten no més que 1 ll. i 7 x. per a fins de previsió social. I cal tenir en compte que la Gran Bretanya és un dels països capdavanters del món en matèria de previsió social.

El nou pressupost.

El ministre de Finances, Mr. Churchill, ha presentat a la Cambra dels Comuns el pressupost per a l'exercici de 1925-26 el qual presenta un total d'ingressos de 801.000.000 lliures esterlines i un total de despeses de 799.400.000, deixant un superàvit de 1.600.000. Amb aquest motiu ha tingut de confessar davant la Cambra les grans dotes administratives del seu antecessor, el ministre socialista de Finances, Mr. Snowden, el qual va confeccionar un pressupost amb un superàvit de més de quatre milions de lliures esterlines havent-se demostrat en el curs de l'exercici l'exactitud i sabiduria dels seus càlculs.

Malgrat aquesta confessió, Mr. Churchill, s'aparta en el projecte de pressupost de les línies iniciades per Snowden i justifica el retorn a certes taxes aduaneres (automòbils, sedes, etc.) amb una rebaja a l'impost de utilitats (super-tax) particularment en els salaris, donant com a nota sensacional el retorn al patró orí el nou plan de pensions que calcula podrà assegurar fins a un 70 per cent de la població britànica. Quedaran inclosos en el nou règim de pensions les vidues dels orfes: les primeres rebran 10 xelins (unes 17 pessetes al canvi actual) setmanals i 5 xelins pel primer fill que tinguin i 3 per cada un dels següents i els orfes rebran 7 xelins 6 penics setmanals el primer, i 6 xelins cada un dels successius. Els vells tindran 10 xelins setmanals, i l'edat que ara són 70 anys, quedarà rebaxada a 65. L'Estat ha de contribuir del pressupost 5.750.000 lliures esterlines en els primers onze anys, 15.000.000 en els successius, 24.000.000 des dels vint anys i d'aquí a trenta cinc anys minvarà la seva contribució a 21.000.000 rebaixant-se paulatinament fins a quedar extingida de aquí a vuitanta anys en qual data el règim d'assegurances generals funcionarà sense cap contribució del tresor públic.

SURCIA - Efectius sindicals.

Les dades publicades respecte als efectius de les organitzacions sindicals sueques demostren que el total d'afiliats ha passat de 313.031 en 1.er de gener de 1924 a 360.337 en 1.er de gener de 1925 o sigui un augment del 15 per cent. Existeixen 34 federacions afiliades a la central les quals sumen 3810 centres d'administració. El nombre total d'homes que era de 286.269 en començar el 1924, ha passat a 329.283 i el de dones que era de 26.753 ha pujat fins a 31.025. En 31 de desembre de 1920 el total d'afiliats era de 280.029. Al revés del que ha succeït en molts països, l'organització sindical sueca no solament ha conseguit mantenir l'unió de les forces reclutades, si no que va agrupant als pocs obrers que queden dispersos establint el veritable front únic polític i sindical que tan excelents fruits està donant en aquell país exemplar.

BELGICA - El nou ministeri.

Com dèiem la setmana passada, després de 38 dies de laborioses gestions, s'ha conseguit formar govern amb la esperança d'aprovar els pressupostos i altres lleis necessàries i arribar a la convocatòria de unes noves eleccions que decideixin la sort dels socialistes o dels catòlics. La llista del nou ministeri és com segueix: Presidència i Finances, M. Alois Van de Vyvere; Justícia, Léon Théodor, Interior, vescompte Pouillet; Agricultura i Treballs públics, Baron Ruzette; Indústria i Comerç, Tschoffen; Defensa nacional, general Hellebaut; Colonies,

Carton; Afers econòmics, Moyersoen. De més, M. Théodor queda interinament encarregat del departament de Ciències i Arts, Baron Ruzette del d'Afers estrangers i M. Tschoffen del de Ferrocarrils, Marina i Correus.

Pouillet, Ruzette, Tschoffen, Carton i Moyersoen pertanyen al partit catòlic i eren membres de l'anterior gabinet que presidia M. Theunis. Théodor és membre del partit independent i fou deportat durant el temps de l'ocupació alemanya. Van de Vyvere forma també en el partit catòlic i també havia sigut ministre dos anys enera en el gabinet Theunis.

La vida d'aquest ministeri depèn de l'actiu que prenguin els 22 diputats liberals que hi ha al Parlament. Els socialistes que són la fracció més important sostenen una motió de desconfiança però l'impressió és que deixaràn viure algun temps aquest ministeri per tal de no crear dificultats insuperables a la corona la qual ha seguit amb la major delicadesa i pulcritud les normes constitucionals.

RUSSIA - La mort de Savinkoff.

Segons la versió oficial, Boris Savinkoff, a l'intentar escapar de la presó on estava reclò, va tirar-se de una alçada de cinc pisos i va morir instantàniament. Se sospita, però, que fou mort violentament per a evitar que fugís de la presó de Moscou, però el cert és que ha mort tragicament com trágica havia sigut la seva vida.

Després de combatre els Soviets amb tota la passió, per l'agost de l'any passat, sobtadament, va passar la frontera i va fer la més formal i pública retractació de la seva anterior conducta reconeixent el Govern soviètic com l'autèntic i l'legítim govern format pels treballadors i els pagesos. El seu acte va sorprendre a tot hom, però les autoritats russes varen prendre les degudes precaucions per tal d'evitar cap mala passada. Fou portat davant dels tribunals i semblant sincer les seves manifestacions d'adhesió i simpatia pel règim, fou perdonat de les faltes comeses i condemnat no més a deu anys de reclusió. El seu esperava una amnistia i confiava reprendre aviat la vida pública tal com sembla li havien promès Drezhinsky i algun altre. Per fi deu haver-se convençut que el seu perill era tancat i ha preferit la mort a una vida de inactivitat i reclusió.

Havia format entre els Socialistes revolucionaris russos des de jove i havia pres part en l'organització dels plans terroristes, però quan esdevingueren les morts de Plehve en 1904 i la del Gran Duc Sergi en 1905 va veure's que Savinkoff havia treballat d'aquí amb el confident Azeff. Va conèixer justificar-se i continuar les seves activitats revolucionàries fent vida d'exili i d'aventura fins que en esclatar la guerra va pendre part activa a favor dels aliats topar amb tots els dirigents del partit i formant el grup a part. Després de la revolució de març de 1917 ocupà el lloc de sots-secretari de guerra en el govern de Kerensky i semblava un entusiasta de la continuació de la guerra contra Alemanya. Quan el general Korniloff intentà un moviment contra Kerensky, Savinkoff va jugar un paper poc net que va indisposar-lo amb els generals adictes.

Després de la revolució d'octubre, Savinkoff va començar una sèrie de treballs de conspiració contra els Soviets. Va intentar, sense sucòs, posar-se en contacte amb els generals del Don i, en 1918 va aconseguir sublevar els joves oficials de Yaroslavl qual moviment fou cruelment dominat. Va formar aquell mateix any el Comitè rus que va pendre part a la Conferència de la pau, de Versalles. Posteriorment, sota la protecció del seu amic el mariscal Pilsudski, de Polònia, va organitzar moviments insurreccionals entre els pagesos de la Rússia meridional que tots varen fracassar. Incansable, batallador, conspirador per excel·lència, resolt i inestable, la seva vida ha sigut una lluita continua i estèril i la seva moral feble i sospitosa. Les seves grans dotes com a escriptor i orador eren devorades per la seva sed neguitosa d'actuar que el portava a desfer-lo que ell mateix havia fet o projectat.

La seva fi ha sigut trista no pel fet material de la seva mort, si no pel fracàs que evidència. El seu darrer cop d'audàcia al passar la frontera, entregar-se als Soviets i retractar-se de la seva història i de les seves opinions fervidament sostingudes, no va fer neixer la més petita confiança en els bolxevics i va denigrar-lo perennement entre els seus antics camarades, alguns, víctimes de les seves elucubracions i plans. Malgrat les seves aptituds i la seva vida agitada, ha conseguit morir sense l'estimació de

ningú. Els governants actuals de Rússia no eren prou cànchits per a fiar-se de la seva inconstància i varen fer bé de no exposar-se i mantenir-lo endreçat per a no sufrir la molèstia de una nova sorpresa.

Les excel·lents condicions de literat de Boris Savinkoff són demostrades en les seves dugues novel·les de la vida revolucionària russa titulades *El cavall pal·lid* i *Ço que no ha sigut*.

FRANÇA - Les eleccions municipals.

Fets els recomptes definitius dels resultats de les eleccions municipals celebrades els dies 4 i 11 de maig es confirma encara més la clamorosa victòria de les esquerres a tots els indrets del país. Les dretes han perdut ja les esperances i no es parlarà de la dissolució del Parlament car és més que evident que unes noves eleccions no farien si no augmentar les forces esquerranes i reduir a la més absoluta impotència el famós Bloc nacional.

Les xifres demostren que els republicans moderats i conservadors han perdut 57 municipis importants i els republicans d'esquerra 18 tots els quals han sigut guanyats pels nostres companys socialistes o pels radicals-socialistes. Ara els 379 ajuntaments dels caps de districte de França es reparteixen així: 42 socialistes; un comunista; 8 republicans socialistes; 192 radicals-socialistes; 13 republicans radicals; 51 republicans d'esquerra, 62 republicans moderats i 10 conservadors. Entre els municipis importants que tindran majoria socialista, s'hi conten Lyon, Burdeos, Marsella, Lille, Tolouse, Brest, Toulon, Strasbourg, Mulhouse, Colmar, Nîmes, Pas de Calais, Clermont-Ferrand, Amiens, Limoges, Saint Nazaire i altres. Encara que en el municipi de París continui tenint majoria els moderats, han perdut dos llocs i els vots obtinguts pel Bloc nacional sumen 139.425 contra 153.020 de les oposicions.

Dugues dones elegides pels suburbis de Villejuif i St. Denis plantejen una qüestió important car les dones no són elegibles a França. No obstant elles pendran possessió i actuaran mentre llur elecció no sigui anul·lada. Ambduques són comunistes.

El fet més remarcable és la gran unitat amb que Alsàcia ha votat els candidats del bloc de les esquerres desmentint rotundament les campanyes insidioses dels clericals contra el ministeri Herriot que intentava implantar a les noves províncies les lleis laiques de la República. El poble demostra amb el seu vot la fècieda de la seva escola i altres mitjans de resistència i s'abraça decididament a la República laica i lliure pensadora. Pot dir-se que Herriot ha guanyat les eleccions i és de creure que Painlevé, Briand i De Monzie no desatendran aquesta explícita indicació de la voluntat popular bon punt l'oportunitat s'oferixi i rependran la política de Herriot en mala hora abandonada.

Quantitats recaptades amb destinació als obrers-estudiants empresonats.

Suma anterior: 923'10 J. S., 2; 1 pta.; J. S., 1; J. P., 2; P. A. P., A. M., 1; J. M., 1; R. C., 2; V., 1; J. M., 1; X. X. X., 40; J. B. B., 5; M. C., 2; R. C., 2; J. S., 1; S. F., 1; J. C., 1; J. S. B., 2; D. V., 2; P. V., 1; J. F., 2; E. C., 1; N. S., 5; J. A., 1; A. M., 1; J. M., 2; M. S. de Mariona, 5; J. S. B., 2; P. V., 1; J. M., 5; N. V. d'Agramunt, 5; J. M., 1; J. A., 1; J. M. C., 2; R. C., 2; J. C., 1; J. F., 1; J. B., 1; J. F., 1; J. S., 1; P. R., 5; J. P., 2; P. V., 2; J. F., 2; V. N., 1'15; R. C., 5; J. S. B., 2; J. M., 2; N. A., 2; J. M., 1; A. C., 1; P. V., 1; J. S., 1; J. M., 2; A. P., 2; J. S., 1.—Total: 1073'25.

La correspondència d'administració de JUSTICIA SOCIAL, (girs, reclamacions, canvis d'adreça), per que no sofreixi cap retard, preguem es dirigeixi a Marçal Badia, carrer Llovera, 13, Reus.

El Primer de Maig al Vendrell

Enguany el Primer de Maig en aquesta vila transcórreré amb la mateixa densitat dels anys passats. L'atur, pot dir-se que fou general, presentant la vila l'aspecte dels dies festius, doncs per la força de la costum establerta per la classe obrera el comerç també s'associa a la diada des de molts anys ha.

Com l'any passat i amb motiu de les actuals circumstàncies no pogué celebrar-se la manifestació pública que cada any recorria els carrers de la vila, integrada per bon nombre de treballadors de tots els estaments organitzats.

Però no passà en va la commemoració de la Festa del Treball. Al local de la Cooperativa «La Reforma» i organitzada per aquesta entitat tingué lloc una conferència a càrrec del company Balagué Baró, que vingué representant a la «Unió Socialista de Catalunya». El company Balagué, durant una bella estona, feu una exposició dels seus punts de mira sobre diversos afers que interessaven de prop a la classe treballadora, tenint sempre desperta l'atenció de la concurrència que fou bastant nombrosa, havent acudit molts companys dels pobles de la comarca, que sense tenir-ne esment havien baixat amb el presentiment de que es celebraria algun acte.

Com sigui que fins al mateix dia no es tingué coneixement exacte de la vinguda de dit conferenciant, no arribà a coneixement de molts companys i amics que altrament li haurien acudit, no havent-se pogut fer públic dit acte per disposició de les autoritats.

Bones colles de vilatans passaren el dia a fora, havent-se aprofitat la jornada per a organitzar diverses excursions a distintes indrets d'aquestes contrades.

J. M.
Vendrell 9 de maig de 1925

Publicacions

«ANALES».—El número 4 del volum III d'aquesta notabilíssima publicació de la «Comissió Mixta del Treball en el Comerç», de Barcelona, es conserva a l'altura dels anteriors, contenint un interessant sumari.

No servirem cap subscripció que no vingui acompanyada del seu import.

Preguem als nostres subscriptors per trimestres se serveixin renovar llur subscripció.

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

43.ª llista de quantitats rebudes
Falset. — Els lligadors de J. S., 4'55 ptes.
Roda. — E. G., 1 pta.

"Company!"

per Maxim Gorki
PREU: 10 cèntims
Demaneu aquest interessant fullat a l'Administració de JUSTICIA SOCIAL

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA
2.ª època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:
Carrer de Guardia, 14, pral. - BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
Marçal Badia, Llovera, 13. - REUS

REDACTORS I COL·LABORADORS:

Gabriel Alomar - Serra i Moret
Josep Comaposada - Alfons Maseras - Dr. Agudé Miró - Cristòfor de Domènec - J. Carner Ribalta - J. Llorens i Artigas
Dr. Emili Mira - Vicens Villarassau
Dr. Joaquim Xirau - Francesc X. Casals - «Apa» - Rosend Llates
Dr. Muntanya - Francesc Viladomat - Sara Llorens - Manuel Galés
«Galdric» - Marius Vidal - Ferrán Cuito - B. Farré - Josep Ricart i Sala - Manuel Escorsa - Dr. J. Batadella Arnó - J. Recasens i Mercadé - Rafael Campallans - Francesc Gandia - Dr. Josep Amorós
Emili Saleta - «Shum» - F. Cafadas - Josep M. de Sucre - J. Roura i Torrent - Manuel Alcántara i Guart - Dr. Cosme Rofes - Ignasi Iglesias - Roc Guinart - Puig Puigjades - Joan Fronjósa - Balagué Baró - R. Rafols Camí - Jaume Cardús - J. Durán i Guardia - Joan Forment.

REDACTORS-CORRESPONSALS

Albert Schneeberger - Rafael Ramis, França
Joan Comorera - Argentina Carlota Góteres - Aile René Lyr - Bèlgica
Roberto Marras - Itàlia
Dr. Andrés Ovejero - Madrid

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:
Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes.
Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 8'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Tenta el deure d'ajudar a:

SUSCRIVIU-VOS-HI
personalment a la redacció o a l'administració, o bé transmetent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:

Com a home, has d'esser socialista.
Com a obrer, deus estadificar-te.

Correspondència administrativa

Catella. — J. T. — Rebudes 20 ptes. a compte paquets.
Papiol. — J. P. — Idem 10 subscripció Desembre 1925.
Roda. — F. V. — Idem 13'50; 12'50 paquets n.º 70 i 1 de E. C. donatiu.
Falset. — E. G. — Idem 5'75 ptes. paquets n.º 81.
Barcelona. — I. P. — Idem 4'50 subscripció semestre.
Llída. — S. J. G. — Rebudes 10 ptes. La prego novament preguiu no netejar els girs.
Imp. D'EMPRESA - REUS.